

Arbejdsulykker og sikkerhedskultur: Måling og intervention i bløde værdier

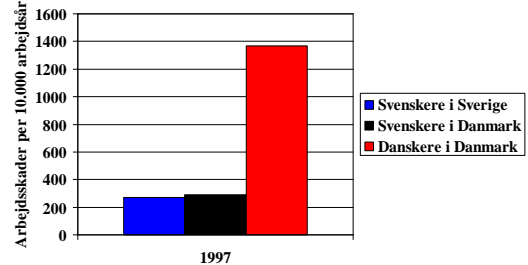
Pete Kines, Seniorforsker
Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø

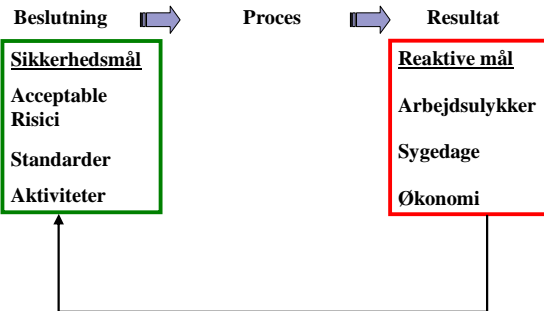
Centermøde, Arbejdstilsynet Tilsynskreds 4, 2-11-2007, Hadsten

Øresundsforbindelsen: Tunnel og bro

- Betonelementfabrikker i Sverige og Danmark

Sikkerhedsarbejde/Risikostyring

Hvorfor ved vi så lidt om årsager til ulykker?

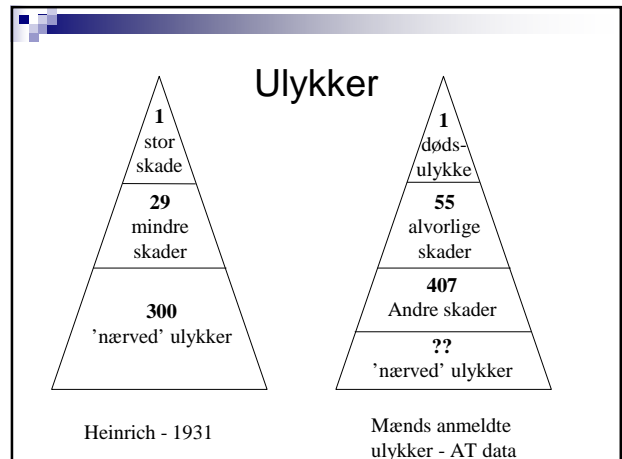
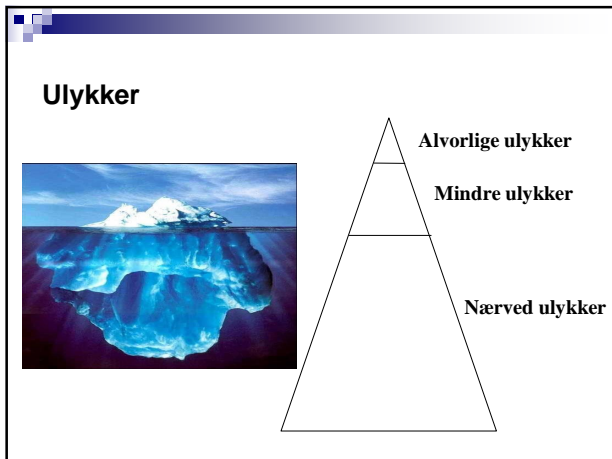
- Skildret som humoristisk og uskadeligt
- Mange 'næved' hændelser bagatelliserer problemerne
- Udokumenteret generaliseringer og antagelser om årsager
- For meget fokus på den ulykkesramte
- Utilstrækkelige klassifikationer
- Almindelig tolerance

Arbejdsulykker – Arbejdstilsynet

- Mindst 1 dags fravær ud over tilskadekomstdagen
 - Dødsulykker – inden for et år (0,15%)
 - Alvorlige ulykker - knoglebrud, amputation, multitrauma (11%)
 - Andre ulykker (89%)
- Underrapportering ca. 54%

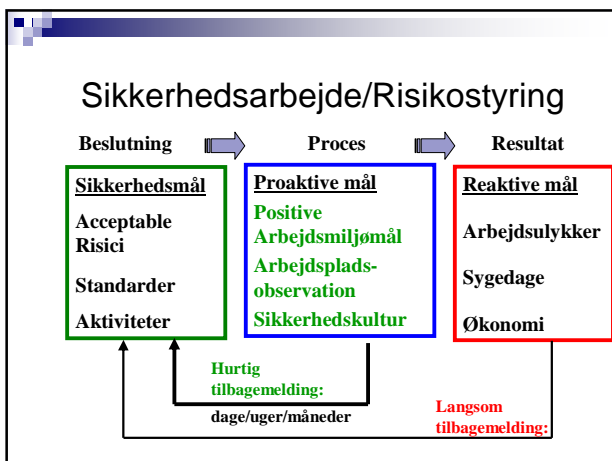

Nødvendig reduktion per år

	Antal arbejdsulykker	Nødvendig reduktion
Alle anmeldte arbejdsulykker til At	47.846	1,2 %
Branche X	4.359	8 %
Kommune Y	200	19 %
Virksomhed Z	10	70 %

- ### Ulykker
- Er reduktion af antallet af arbejdsulykker en god rettesnor for indsatsen mod ulykker? **NEJ!**
 - Reaktiv
 - For langsomt tilbagemelding
 - Underrapportering
 - For få til at opnå en signifikant ændring
 - Der kan 'snydes' med ulykkestallene
 - Der er behov for andre supplerende mål!!!

- ### Sikkerhed
- Fokus på ulykker giver et fokus på **fravær** af sikkerhed
 - Vi vil gerne fokusere på **tilstedeværelse** af sikkerhed:
 - Sikkerhedskultur
 - Kommunikation om sikkerhed
 - Sikkerhedsadfærd

Bløde værdier i risikostyring og risikorådgivning

- Psykosocialt arbejdsmiljø - stress
- Sikkerhedskultur

- **Hvis du kan måle det, kan du styre det!**

Psykosocialt arbejdsmiljø - Stress

Sikkerhedskultur

Indflydelse
Mening og tilfredshed
Udviklingsmuligheder
Rolleklarhed
Variation
Tryghed & tillid
Social støtte
osv.

?

Sikkerhedskultur

- En organisations sikkerhedskultur er produktet af individuelle- og gruppe-
 - værdier
 - holdninger
 - opfattelser
 - kompetencer
 - adfærdsmønstre

der har betydning for viden og engagement i virksomhedens sikkerhedsarbejde

Baseret på ACSNI= Advisory Committee on Safety in Nuclear Industry

Sikkerhedskultur

- Ledere har konkurrerende mål ...
- Medarbejderne oplever "uoverensstemmelse"
 - Mellem politik og praktik
 - Mellem hvad der bliver sagt og hvad der bliver gjort
- **Sikkerhedskultur** henviser til opfattelsen af den reelle prioritering mellem produktion og sikkerhed (i modsætning til den deklarerede)

Måling af sikkerhedskultur

- Ledernes evner, prioritering, engagement og opfølgning på sikkerhed
- Medarbejdernes prioritering, engagement og samarbejde om sikkerhed
- Medarbejdernes grad af risikoaccept og tillid til hinanden
- Medarbejdernes vurdering af effektiviteten af sikkerhedstræning

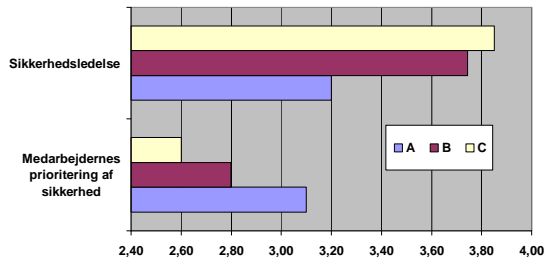
Psykosocialt arbejdsmiljø - Stress

Sikkerhedskultur

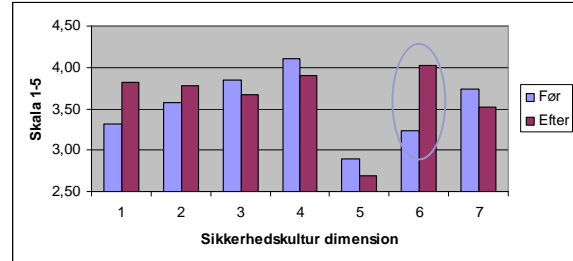
Indflydelse
Mening og tilfredshed
Udviklingsmuligheder
Rolleklarhed
Variation
Tryghed & tillid
Social støtte
osv.

Sikkerhedsledelse
Engagement i sikkerhed
Risikoaccept
Prioritering af sikkerhed
Tillid mellem kolleger
Effektivitet af sikkerhedssystemet
Vedvarende læring om sikkerhed
osv.

Sikkerhedskultur dimensioner

Sikkerhedskultur: Før- og eftermålinger

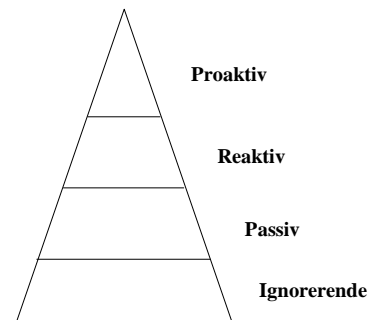
Dimension 6: Medarbejdernes opmærksomhed på sikkerhed ($p=0,03$)

Måling af sikkerhedskultur

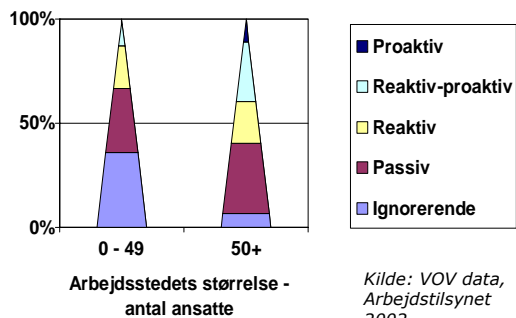
Formål:

- Nationale og internationale sammenligninger af sikkerhedskultur på branche-, virksomheds- eller gruppeniveau
- Praktisk værktøj for vurdering af en virksomheds sikkerhed. Viden om specifikke aspekter af sikkerhedskultur i en social enhed kan danne grundlag for interventioner og forebyggelse
- Dokumenter forbedringer

Sikkerhedsarbejde

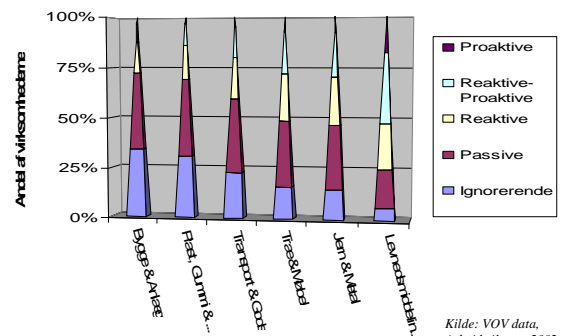

Engagement i sikkerhedsarbejde

Kilde: VOV data, Arbejdstilsynet 2002

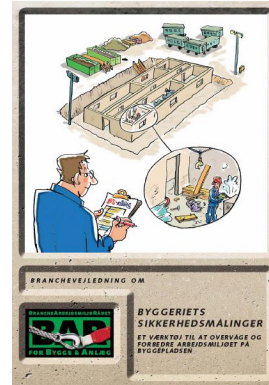
Engagement i sikkerhedsarbejde

Kilde: VOV data, Arbejdstilsynet 2002

Måling af det fysiske sikkerhed

	27-sep	04-okt	11-okt	18-okt	25-okt	01-okt
Indhegning og skiltning	■	■	■	■	■	■
Skurby	■	■	■	■	■	■
Adgangsveje	■	■	■	■	■	■
Belysning	■	■	■	■	■	■
Kabler og tavler	■	■	■	■	■	■
Afspærringer- afdækninger	■	■	■	■	■	■

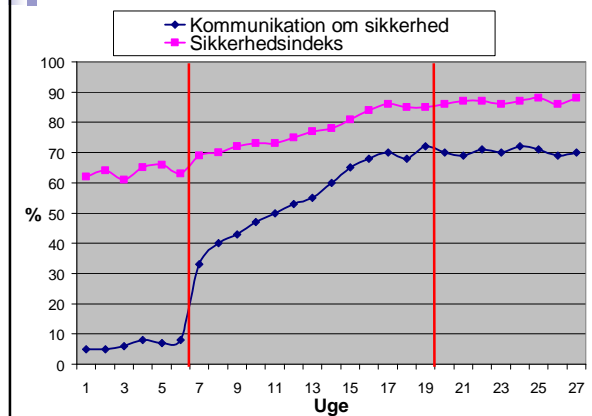
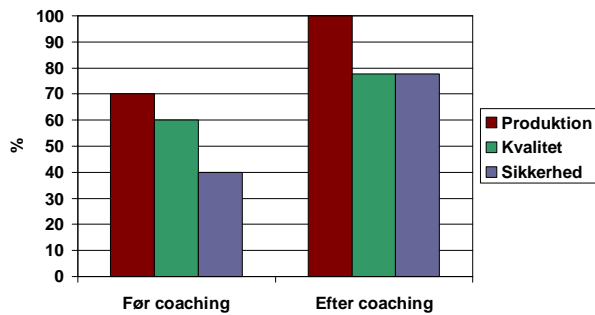
Sikkerhedsindeks

Punkt	Korrekt	I alt	Ikke korrekt	I alt
1. Arbejdsvaner		9		7
2. Maskiner og udstyr		14		5
3. Beskyttelsesudstyr		5		1
4. Belysning og elektricitet		8		13
5. Orden og ryddelighed		10		2
6. Osv...		23		14
	I alt	69	I alt	42
		$\frac{69}{69 + 42} \times 100 =$		62 %

Fællesmøder – fremmer kommunikation mellem faggrupper og ledelse

Kommunikation om sikkerhed

Konklusion

- Hvis du kan måle det, kan du styr det!
- Fokus på ulykker giver et fokus på **fravær** af sikkerhed... vi vil gerne fokusere på **tilstedeværelse** af sikkerhed
- Er reduktion af antallet af arbejdsulykker en god rettesnor for indsatsen mod ulykker? **NEJ!** Der er behov for supplerende mål

Tak for jeres opmærksomhed!

Pete Kines

Det Nationale Forskningscenter
for Arbejds miljø

